ПЕРША СУТИЧКА

За поворотом дорога ожила. Спочатку в очах у Анст аж зарябіло від руху безлічі чорнявих голів і капелюхів, що страшенно скидалися на солом'яні брилі з кіножурналів; а потім замерехтіли сорочки, комбінезони, плаття — червоні, жовті, смугасті і в крапочку, вигорілі і яскраві, щойно з магазину. Автобус траурного кольору, що віз цих людей,— ніби пофарбований і водночас якийсь безбарвний — стояв на узбіччі ґрунтової дороги у високих колючках, що росли понад придорожньою канавою. Капот старого зразка був безжально вивернутий догори й зібганий посередині; водій — єдиний русявий чоловік серед цього чорнявого гурту — вдивлявся в замащене, вкрите порохом сплетіння деталей. Пізніше Анет згадала, що водій, коли її довгаста машина нерішуче під'їхала до автобуса, зиркнув на неї, і їй запам'яталося його розумне, але байдуже замурзане обличчя. Велике, ніби навмисно вимазане, воно зухвало попереджало: ти, мовляв, не в наших, їдь далі, кралечко.

Від купки дітей, кумедно, ніби для обіймів, розставивши руки, просто під машину Анет рвонувся хлопчик років семи. Його чорне густе волосся кучерявилося і липло до спітнілого лоба, облямовуючи ніжне почервоніле від сонця личко, яке під засмагою, напевне, було молочно-бліде. Великі, непомірно великі темні очі, топкі, мов у ангелятка, брівки — надзвичайна, задерикувата дитяча врода, що її визискують у мистецтві: пухлий ротик із кутиками, все ще червоними від тієї малини, якої мама взяла в автобус, щоб дитині було чим підкріпитися в далекій дорозі. Цей ротик тепер на очах у Анет розтягувався у бешкетну посмішку і щось кричав їй та її переляканому синові, що сидів, зіщулившись, поруч неї...

Завищали гальма, запаморочливо барвистий краєвид безпорадно клюнув разом з машиною носом і підскочив угору, а з-під коліс, мов після вибуху, на всі боки знялася хмара куряви. "Мамо!" — мимоволі зойкнув вражений Тіммі, який невідривно вдивлявся попереду себе.

Мексікапський хлопчик зник під машиною. У рудій куряві забіліли зуби, очі, ніби нізвідки, виросли пасажири автобуса, який ще мить тому був порожнім, і повернули обличчя до вікон. "Боже, боже",— прошепотіла Анет, її пальці ще міцніше стисли кермо, наче його могли вирвати в неї з рук. Вона тримала кормо, готуючись захищати себе і свою дитину або навіть І нападати, якщо буде потреба.

Жінка у вилинялій сукні протислася крізь натовп, ступаючи босими ногами по червоно-бурому глею, показала пальцем на Анет І крикнула щось глузливе. Сміючись, вона погрозила кулаком, усі навколо зареготали, а водій знов нахилився над двигуном. Анет побачила того самого хлопчика вже з іншого боку дороги — він, живий і здоровий, несамовито підстрибу-пав у кюветі — мабуть, гострі колючки добряче дошкуляли йому—-і сміявся, вищав, вигукуючи щось, мов плвіжений. Повітря аж дрижало від крику і сміху. Оце так жарт! Жарт? В Анет голова пішла обертом від потрясіння, їй, як утопленикові, бракувало повітря. Поруч неї тихенько скиглив Тіммі, не відриваючи погляду від ' малого бешкетника. "Він живий, живий",— шепотіла Анет. Але тепер до машини вже бігли інші підлітки — високі й худі, всі без сорочок. Здавалося, Ухні ребра теж поспішають разом з ними, в такт бігові перекочуючись униз І вгору під засмаглою шкірою. Серед підлітків було навіть кілька смаглявих старших аіичаток з чорним скуйовдженим волоссям, що розлі-

талось на худеньких плечах. Вони махали руками М кричали: Місас, місас Дехто навіть вигукував: "Каді лак!", хоча її довгастому автомобілю торішнього випуску далеко було до "каділака". Мабуть, щоб знову привернути до себе увагу, хлопчик схопив з при до рожньої баюри жменю жорстви й жбурнув на машину, влучивши в скло трохи нижче блідого обличчя Тім-мі, який сидів із широко розкритим ротом. Люди загомоніли по-іспанському, знову вибухнув регіт, боса жінка, мабуть, хлопчикова мати, перейшла широкими кроками дорогу, схопила сина, ніби караючи, струснула ним для годиться, плямкнула губами, наче сплюнула, й смикнула його за чуба. Анет подумала вдоволено, що

хлопчикові заболіло, бо він скривився, хоч і силкувався зберегти хвацький вигляд.

Біля автобуса шофер-американець, байдужісінький до того, що робилося на дорозі, прів собі над двигуном.

Анет висунулась у віконце, намагаючись усміхнутися.

— Будь ласка, дайте проїхати,— сказала вона І здивувалася власному голосу; він звучав безбарвно І незвично, немов по радіо.

Хлопчаки якось дивно розмахували руками, вони не стискали кулаки, а рубали повітря долонями, нич<" ножами, Підлітки поблискували білозубими поем lui ками, і тепер, коли вони були зовсім близько (сміливіші підійшли до крила маявши), Анет помітила, що зуби в них не білі, а якісь тьмяні. Мабуть, вони їднії* гдей, подумала вона.

— Будь ласка, дайте проїхати,— повторила Анот, Біля неї сидів переляканий Тіммі. їй хотілося затули ти йому очі рукою, щоб він не бачив цієї сцени — цьо"

1 Спотворене англійське " missis " — "пані".

го зборища брудних, несамовитих від виснаження людей, таких голодних, що, здавалося, язики ворушаться у них за щоками.

— Місас, місас, сі, сі, каділак,— репетували підлітки і гамселили кулаками по її автомобілю. Жінки, чоловіки і навіть старі з ріденьким сивим волоссям здивовано і зацікавлено спостерігали несподіване видовисько.

— Будь ласка. Будь ласка.

Зненацька Анет натисла на сигнал, він зразу ж повернув їй упевненість. Підлітки завагалась, сахнулися назад. Вона натисла на газ, їй хотілося дати повний хід, щоб утекти. Але якщо хтось із них опиниться під колесами...

Анет уявила, як падає тіло, як кров просякає руду глвну, і заспокоїлась; тепер вона вела машину поволі, дюйм за дюймом. Через заднє скло вони побачать П пакунки з харчами. Що там зверху? Може, помідори, груші, полуниці,— чи не цим самим людям довелося збирати їх кілька днів тому? —а може, хліб чи м'ясо — обличчя Анет запашіло від почуття сильнішого, ніж сором. Але її голос нічого не виказав:

— Дозвольте проїхати, будь ласка. Дозвольте проїхати.

її голос звучав холодно і спокійно.

Нарешті юрба зосталася позаду. Автомобіль набирав швидкість. Позаду лунали вигуки, тепер уже не веселі, а ображені, обурені: у дзеркальці вона бачила кулаки, розгнівані обличчя й того хлопчика, ЯКИЙ Щодуху мчав за машиною у хмарах куряви. Він замахнувся, майнув його худий лікоть — хлопчик щосили пожбурив грудку засохлої грязюки навздогін машині. Грудка гримнула в заднє скло і розсипалась. Прикипівши до керма, Адет мчала додому.

її син розглядав знайому дорогу так пильно, ніби бачив її вперше. В його ледь помітній усмішці було

щось нове, щось такс, що Анет не сподобалося. Анет тремтіла зі страху — вона взагалі була нервова, дражлива жінка,— і дивувалася своєму спокійному, стриманому обличчю в дзеркальці. Оце і є справжня Анет, а не та дика боягузка, яку перелякали на смерть бідні діти на дорозі... Вона вдивлялась у далечин", намагаючись побачити свій дім, що здавався їй тепер справжнім раєм. Нарешті з-за повороту визирнув

довгий, присадкуватий будинок з випаленої цегли, показався молодий садочок — новий дім, молоді дерева і молода родина.

З лісів, пшеничних ланів, луків дорога несподівано виводить водія до домівки.

Здається, що і цей дім, і чудові зелені газони навколо, і огорожу (виробництво фірми "Геркулес") перенесено сюди з якогось іншого краю. За дві милі звідси, на такій самій дорозі є чимало схожих будинків, але тут він один. Ще через півмилі трапляються будинки фермерів, одні покинуті, в інших ще живуть люди, там є навіть бензоколонка й крамниця. І більш нічого. Вперше Анет відчула, яке це страшенно небезпечпе місто. їй відразу пригадалося її перше запитання чоловікові, коли той запропонував переїхати сюди: "Але ж... так далеко... Чому тобі хочеться забратись у таку глушину?"

Вопи обоє виросли в місті, але ніколи не почували себе самотньо в цій щедро сповненій пахощами, залитій сонячним промінням місцині за мовчазними даля-ми. Варто було їм глянути на довколишні простори, як серця повнилися гордістю: он які ми кмітливі! їм поталанило, вони порвали з комфортабельним минулим, щоб виховувати свого єдиного сина в цьому безпечному місці —звідси п'ятнадцять миль до найближчого містечка, в якому Анет робила покупки, а Тіммі ходив до школи, і аж п'ятдесят миль до міста, де працював її чоловік.

Анет звернула у двір і поволі в'їхала в гараж. Усе ще в трансі, люта на саму себе, вона вийшла з машини, але руки з керма не прийняла. В білій сукні, тоненька — саме такі в моді —— жіночка, все ж таки жіночка, а не дівчина, зважаючи на роки, вона стояла з недоречною, застиглою посмішкою на обличчі, тримаючи руку на кермі, а її мозок був зайнятий чимось незрозумілим. Стояла спантеличена, підозрілива І водночас розслаблена та безтурботна, хоча сезонні мандрівні робітники працювали всього за якусь милю звідси. її млявість вплинула навіть на Тіммі, який мав звичку прожогом вискакувати з машини й щосили стукати дверцятами. Якби він тепер учинив так, вона б гримнула на

нього: — "Тіммі, я прошу тебе!" — І тоді б заспокоїлася. Але він вибрався з машини, немов старий дідок, і так недбало прикрив дверцята, що нони ледь клацнули і навіть не зачинилися за заскочку. Якусь мить мати й син стояли нерухомо обабіч машини. Анет могла б заприсягатися, що Тіммі не зробив жодного кроку і навіть не поглянув на неї. Потім вона почула, як він вибіг із гаража.

Анет розсердилась. У свої шість років син добре розумів її. Він знав, що має допомагати матері розбирати пакунки, притримувати двері, відчиняти шафки на кухні, а потім розставляти закуплене в холодильнику. Анет стояла в гаражі й чекала, поки її голова позбудеться жахливих спогадів. Чому Тіммі вибіг із гаража? Вона відчула себе зрадженою — ніби син утік, щоб зберегти, приховати від неї дорогий йому спомин про того хлопчика. Вона згадала перші дні свого материнства, згадала свою зневагу до самої себе за все, що зробила; тоді їй не хотілось і дивитись ні на дитину, яку вона привела на світ, ні на свого чоловіка, який змучився у чеканні; під час вагітності вона була така пригнічена, що після пологів їй стало ще нудніше. Навіщо воно мені, оце дитя? Де я? Що зі мною?

Охоплена жагою кохання, місяць після закінчення коледжу Анет побоювалась, незважаючи на свою вроду, що взагалі ніколи не вийде заміж. І тоді вона вдалася до ризикованої гри, рішуче порвала з минулим, назавжди розлучилася з друзями, з усім, що роками оточувало її, і почала нове життя із самовпевненим молодим чоловіком, який розмовляв різким, владним голосом. Хтозна, чи затримало б її нове життя, якби вона не відсахнулась так беззастережно від минулого, від батька, від чудової матері. Тепер залишалося тільки писати їм, надсилати вітальні листівки та робити туманні натяки на можливу майбутню зустріч.

Зітхнувши, Анет рушила з місця. Забрала з машини пакупки, вийшла з гаража (а спека нітрохи не спала), поклала їх на землю і вправним сердитим рухом (на той випадок, якби Тіммі підглядав крадькома) зачинила двері гаража й замкнула їх. "Ось так!" Але обернулась, і

потроху впевненість її розвіялася. Анет глянула на будинок. Кущі затуляли бетонні плити, на яких стояла будівля,— тут, на півдні, немає потреби споруджувати підвальний поверх — цвіли троянди; ніжні та визивио яскраві, вони почастп закривали велике вікно, крізь яке, їй завжди здавалося, хтось нишком стежив за пею. І троянди, і навіть доглянутий моріжок, що вибігав аж до дороги, у своїй розкішній вишуканості були немов глумом над нею, глумом над самими собою — вони так пишалися, ніби їм піколи по доведеться зів'янути. Анет примусила себе подолати байдужість, що війиула на неї, мов подих смерті,— така ж темрява застилала їй свідомість у лікарпі, коли вона народила дитину. Анет притулила пакунки до стіни гаража — морозиво, хоч і в спеціальній упаковці, вже, мабуть, потекло —і, незграбна на своїх високих підборах, поспішила до в'їзду на подвір'я. При-

ставила долоню дашком до очей; на дорозі нічого не видно. Цей рудий путівець, напевне, так ніколи й не вимостять. Спочатку вони з чоловіком навіть пишалися цим. А тепер виявилося (раніше вона цього ніколи й не помічала), що густі крони закривають дорогу, приховують її звивини, і тому Анет за чверть милі вже не могла нічого побачити. Ніколи раніше навколишня місцевість не здавалася їй такою непривабливою.

Анет поспішала. Біля воріт сонце знову немилосердно припекло. Хотіла зачинити ворота (кілька іржавих зубців заплуталося в траві), відчула, як по тілу покотився піт, подразшоючи шкіру на спині и під пахвами. Біла сукня, мабуть, стала вогка і взялася брижами на ногах. Важко дихаючи від напруги, Анет нарешті спромоглася зрушити з місця ворота, які смішно перехпябилися і шкребли по гравію. Побачила, що на воротях немає замка, доведеться вертатися в гараж, віп має бути десь там. Тієї ж миті, дивуючись своїй витривалості, Анет метнулася до гаража.

Знову пригадався отой мексіканський хлопчик, вродливе личко, розкинуті, паче для обіймів, руки і дивна хвороблива посмішка, з якою він метнувся назустріч машині. ЩОКИ запали, немов од старості, а очі

мало не вискочать, певно, з голоду; брудні рученята, мов пазурі, простягаються вперед, хапають, вимагають — чого? Чого їм треба від неї? А якщо вони прийдуть сюди й кричатимуть з дороги, то чого їм винести: молока чи, може, шоколадного печива, яке так любить Тіммі, чи, може, павіть грошей? Чи підуть тоді вопи геть? Подякують їй і підуть до своїх? Чи поїдуть далі на північ — до штату Орегон і до штату Вашінгтон? Що буде? Над її домом нависла загроза. Н Анет паморочилась голова. Ось жовті троянди пишно красуються на тлі цегляного будинку, вона сама їх виплекала. На сонці здається, що ці, неначе вирізьблені пелюсточки, котрі дивовижно огортають одна одну, наповнені життєвою силою. Вони ніби обурюються тим, що господиня необачно піддала загрозі їхню красу.

Під стіною гаража Анет помітила пакунки й відразу забула про замок. Нахилилась, підняла їх. Обернувшись, побачила, що Тіммі стежить за нею крізь сітчасті кухонні двері. "Тіммі, відчипи...",— почала вона сердито, але Тіммі вже зник. На кухні Анет жбурнула пакунки, зробила зусилля, щоб не розревтись, і тупнула по лінолеумі, аж нога загула від болю.

— Тіммі,— промовила, склепивши очі,— йди зараз же на кухню.

Тіммі з'явився з книжкою коміксів у руці. Звичайно ж, він не читав, а взяв книжку лише для того, щоб мати бачила, чому він затримався. Обличчя Тіммі насторожене. Симпатичний хлопчик, весь у матір, русявий, кмітливий, як на свій вік, але у його спокійному, повному обличчі було щось від розумних і загадкових диких звірів, від таємничих диких створінь, які майже нічого не можуть розповісти про себе. Він читав газети так само, як його батько, копіював його замріяний вираз обличчя, а коли підбурювали,— критикував свого вчителя з серйозністю, що потішала батька й лякала Анет (для неї навіть тепер учителі були не схожі на всіх людей). Тіммі вже знав дні тижня і назви усіх місяців, частини світу, планети сонячної системи, найбільші сузір'я — як дитина він був майже бездоганний. Але тепер, дивлячись на сина, Анет не .ідала, чи могла б звіритися на нього. А що, коли б знадвору почали

галасувати, кликати її: "Місас, мі-сас"? Тіммі вибіг би, приєднався до них і дивився б на неї з-поміж їхніх очей з великими білками та брудних рук? Мати й син глянули одне на одного, наче вона запитала про це вголос.

— Ти його трохи не задушила.— Голос у нього був м'який, приємний, і наївність, яка бриніла в тому голосі, свідчила, що син знає, наскільки він дорогий матері. Його очі, гарно облямовані світлими віями, не кліпали.

— Що,— перепитала Анет,— що ти сказав?

У тиші ледь чутно дзижчав електричний годинник, вмонтований у велику білу плиту. Тіммі ковтнув слину, перегорнув кілька сторінок своєї ілюстрованої книжки, намагаючись перехитрувати матір, удав, що втирає носа,— він уже давно позбувся цієї звички — і глянув заклопотано на годинник.

— Він двічі вцілив по машині.

Це вже було сказано інакше. Без неприємного припущення.

— Авжеж, уцілив,— відповіла Анет. Зненацька в ній прокинулася діловитість.— Що вцілив, то вцілив.

Згодом Тіммі облишив свою книжку й почав допомагати матері. Вони поралися мовчки, не дивлячись одне одному в очі. Однак Анет почувала незвичне збудження, рішучість її ще більш зміцніла. Тіммі присів біля холодильника, вкладаючи в нього овочі. Відчувши на собі материн погляд, глянув на неї, і його бровенята вигнулися в класичному виразі запитання.

— Ти подзвониш татові?

Анет думала так зробити, але після цих слів Тіммі зрозуміла, що то була б дитяча витівка.

— Немає ніякої потреби,— відповіла Анет і ще старанніше заходилася розпаковувати покупки.

Закінчивши роботу, мати й син знічев'я потинялись по кімнатах — їх ніби щось тягло на кухню. Погляд Анет натикався на різні предмети, і вона відводила очі вбік од кришталю, полірованих меблів, білих стій, кольору морської хвилі абажурів, білих завісок, пісочного кольору килима на підлозі: красивого, щойно почищеного, великого, на всю кімнату — напевне, по цьому килимі ніхто не ходив. Саме це спаде їм на думку, коли вони побачать килим. Прекрасиі, витончені прозоро-зелені келихи гармонують із зеленою травою за великим вікном, немов і немає ніякої перепони між інтер'єром і зовнішнім світом, і сюди вільно проникають сонячпі промені, подуви вітру й цікаві погляди. Апет підійшла до вікна, щільно запнула його непрозорими шторами. Так буде краще; вона з усмішкою милувалася чудовими шторами: білими, мистецьки зібраними у великі овальні складки. І вогнетривкими, якщо вже на те пішло... Анет оглянулася. Тіммі стояв перед великим червоним кріслом на коліщатках, наче хотів сісти в нього та передумав, і дивився на матір з таким насмішкуватим і здивовапим виразом на своєму округлому обличчі, що Анет мимоволі спалахнула від сорому. Вона заспокоїлась — яка легковажність! Обдурити її так просто. Навкруги простягалась її маєтність, яка видавала її, і вони, вразливі й безсилі, безпорадно чекали тут; дорога вела саме сюди, до них, а вона ще могла всміхатися! Мабуть, саме тому Тіммі так здивовано дивився на неї.

— Мені ще треба дещо зробити,— пробурмотіла Апет і знову пішла до їдальні. Так і є,— вікно — навстіж. Вона зачинила і замкнула його на защіпку. Потім підійшла до стіни, глянула па термометр і ввімкнула кондиціонер.

— Біжи, любий, позачиняй вікна у своїй кімнаті. Сама ж зайшла в спальню і там теж позамикала

вікна. Надворі нічого й нікого — лише моріжок і на ньому надвірні меблі (червоні, паче пожежна машина), розставлені невеличкими групками, немов ті стільці з трубок і спіралей розмовляли між собою.

Анет зайшла у ванну кімнату, защепнула вікно І вийшла, уникаючи дивитись на себе в дзеркало. У своїй "швейній кімнаті", яка виходила вікнами на дорогу, постояла хвильку, дивлячись у вікно. їй від самого початку не подобався колір цісТ глини: вона тяглась од Луїзіани до Кентуккі і подекуди криваво червоніла, аж пашіла на сонці. А тепер ця глина безбарвно лежала иа закруті дороги. На ній — ні душі. Анет хитро вичікувала. Проте ніхто не з'являвся. їй здавалося, що варто відвернутись, як покажуться перші темні цятки — шорсткі чорняві чуби і сплески кольорів; але вона не могла чекати, не мала часу — ще треба стільки встигнути.

Тепер вона натрапила па Тіммі в загальній кімнаті, знову йому пе сиділось.

— Я зараз повернусь, любий. Нікуди не виходь, будь тут. Надворі жарко. Ввімкни телевізор. Мама скоро повернеться.

Анет взяла з комірчини садові ножиці й подалася надвір, все ще дибаючи на високих підборах. Але ж треба поспішати, треба встигнути.

Кущ жовтих троянд ріс осторонь, та саме він і був їй потрібний. Апет, не жалкуючи, обрізала жовті квіти. Хоча й поспішала — щомиті їй доводилося позирати на дорогу —— вона зрізала і трохи галузок з листям. А потім підійшла до червоних троянд і мало не скрикнула, збагнувши свою наївність,— червоні квіти аж палахкотіли на сонці. Червоне красивіше за жовте, бо жовте здається звичайним, не так вражає на тлі будинку. Це забрало в неї хвилиц з десять, на дрібніші квіти на круглій клумбі довелося махнути рукою, у неї на ту дрібноту вже не лишалося часу. Анет невідомо чому була зла на ті квіти, ніби вони вже зрадили її, вдячні сезонним робітникам, які рознесуть їх геть

чисто. їхні маленькі дурні голівки погойдувалися під подувами гарячого вітерцю.

Тіммі чекав її па кухні. Він здивовано поглянув на оберемок квітів у матері в руках.

— Велику вазу,—звеліла Анет. Вона так захопилася, що не помічала кривавих подряпин на руках. Анет поклала троянди на сервант, пообтинала подекуди листя, взяла елегантну мідну вазу, налила води, насилу ввіпхнула величезний букет. Зайшов Тіммі з великою матовою вазою (весільний подарунок від її далекої родички). Трояндові пахощі заповнили всю кухню, приємно заспокоюючи збуджену Анет. Краса — треба володіти цією красою, мати її навколо себе! — як добре вона це розуміє тепер.

Закінчивши з букетами, залишила решту квітів на серванті і віднесла вази до вітальні. Відійшла й оглянула їх критичним оком. На полірованій поверхні столу побачила пляму — певно, вихлюпнулась вода з вази. Та й троянди поставлені недбало, букети надто великі, квітам тісно, понахилялися донизу або дивляться в стелю, а декотрі — просто на Анет. Однак немає часу поратися з ними, її знову щось непокоїло. А що саме? Відповідь її приголомшила — яка ж вона дурна! Адже двері не замкнені! Вражена своєю необачністю, Анет помчала до вхідних дверей і замкнула їх тремтячими руками. І як вона могла забути про таке? Чи і в ній щось по-зрадпицьки допомагало отим мексі-канцям із дороги? Спотикаючись, побігла до запасного входу — і він незачинений, а з дороги це дуже легко помітити. На кухні ліниво дзижчало кілька мух, але Анет було не до них. І коли вона, захекана, з'явилася нарешті в дверях, то побачила, що Тіммі намагається поправити квіти у великій вазі...

— Тіммі,— різко сказала Апет,— поколеш собі руки. Йди звідси. Іди геть, іди до тієї кімнати й дивись телевізор.

Він зразу ж обернувся, але навіть не глянув на неї. Анет збагнула, що розмовляти з ним у такий спосіб було такою ж великою помилкою, як і відчинені двері; хіба ж її син не міг бути відрізаний від неї за дверима котроїсь із кімнат, якби вони ввірвалися сюди?

— Ні, ні, Тіммі,— Анет простягла до сина руки,— ні, йди сюди, сюди йди.

Він повільно підійшов. Його очі світилися недовірою, а міцно стиснуті уста виказували сумнів і побоювання її ніжності. Анет бачила це — хіба ж її колись не сповнювали ті самі почуття до сина, хіба ж не бажала йому смерті, коли він народився? Але вона відігнала спогади, схилилась і обняла хлопчика.

— Не бійся, рідненький. Іди сюди. Сядь. Зараз я принесу тобі щось попоїсти.

Він послухався її і сів за стіл у їдальні. Був напрочуд слухняний, сидів з опущеною головою. Секрет його сумирності зрозумілий! Та Анет доб'ється свого. Вона відстоїть себе. Анет оглянула холодильник, спочатку лукаво, а потім занепокоєно перекладаючи продукти, навіть щось перекинула — банку з огірками — і пішла до їдальні, несучи тістечка з полуницями, спечені напередодні, невеличкий кошик свіжих полуниць і кілька яблук.

— Бери, синку.

Але Тіммі вагався. В Анет уже текла слинка, а Тіммі тільки здивовано кліпав очима.

— Бери їж: ти ж любиш їх. Ось бери,— нетерпляче вмовляла його Апет.

— Без серветок? — боязко спитав Тіммі.

— Без серветок, без скатерки й тарілок,— сердито відрізала Анет. Який же тюхтій у неї син, мов один з отих дурнуватих на вигляд сільських хлопчаків, які витріщалися на її чорну машину.

— Бери їж, їж.

Ідучи вдруге на кухню, Анет бачила, як Тіммі повільно підніс тістечко до рота.

Вона відразу ж вернулася, принесла морозиво, дві ложки, кошичок малини й загорнуте у вощений папір, покраяне смажене курча — Анет умирала з голоду. Поставила стілець поряд із Тіммі —той усе ще пе

починав їсти і похмуро стежив за нею — і стала їсти підсмажений пиріжок, що аж танув у роті. Солодкий і водночас кислуватий — надзвичайний! Жадібно простягла руку по другий пиріжок і помітила, що Тіммі досі дивиться на неї.

— А хіба тато не приїде? Хіба ми не вечерятимемо? — почав був Тіммі й замовк з розтуленими мокрими губами, уп'явшись очима в матір.

Анет смакувала пиріжки, всміхаючись до Тіммі, заохочуючи його, втішаючи його. Сяйнувши відполірованими нігтями, турботливо підсунула йому ближче пиріжок. Тіммі облизнувся, і враз погляд його змінився. Слина знову зволожила йому губи, й Тіммі радісно усміхнувся до матері. Неначе те таємне, що розділяло їх, ураз пропало, знищене спільним почуттям. Мати й син усміхнулись одне одному. Відкушуючи від пирога, Тіммі сказав:

— А він більш не жбурне каменем у машину. Ти ж її замкнула в гаражі.

Анет, показуючи на пиріжок липкими пальцями, заохочувала сиа:

— Ось, їж, любий, бери. Іж. їж.